

ХІІ Всеукраїнська виставка-форум «Українська книга на Одещині»

19–21 травня 2011 р. в Одеській національній ордену Дружби народів науковій бібліотеці ім. М. Горького» (ОННБ) відбулася ХІІ Всеукраїнська виставка-форум «Українська книга на Одещині». У цьогорічній виставці взяли участь 73 видавництва з різних регіонів України. Серед них постійні учасники зібрання «Наукова думка» НАН України, «Мисте-

цтво», «Академвидав», «Алерта», «Картографія», «Мапа» (Київ), «Підручники і посібники» (Тернопіль), «Університетська книга» (Суми), «Астропринт» (Одеса), а також видавництва-новачки: «Медицина», «Початкова школа», Видавничий дім Дмитра Бураго, «Глобус», Український видавничий центр «Галактика–С» (Київ), «Колоквіум» (Черкаси).

До проведення заходів форуму, крім ОННБ ім. М. Горького, активно долучилися й інші культурно-освітні установи міста, зокрема ОНУ ім. І. І. Мечникова, ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, ООУНБ ім. М. Грушевського, Центральна бібліотека ім. І. Я. Франка Одеської міської ЦБС для дорослих та ін.

В урочистій церемонії відкриття виставки взяли участь представники органів державної влади та місцевого самоврядування, меценати книгозбірні, духовенство, дипломати іноземних держав, бібліотечні працівники України, громадськість Одещини.

Серед головних культурних заходів цього річної виставки-форуму вирізнявся круглий стіл «Книжкові реалії сучасної України». Його учасники обговорили актуальні питання сучасного книговидання, шляхи удосконалення мережі книгорозповсюдження, взаємозв'язок стану шкільної освіти і реалій видавничої галузі, стратегію розвитку бібліотечної справи. Гостро критикувались фрагментарність, нескориговані підходи в державному управлінні книговидавничою галуззю, а також пропозиції широкого впровадження оцифрування видань та розміщення їх в Інтернеті. Усі виступаючі схилилися до думки, що в умовах недосконалого законодавства та судочинства такий крок може завдати шкоди і авторам, і видавцям.

На необхідності системного розвитку книговидавничої галузі, яка повинна бути однією з пріоритетних у державі, наголошував президент Української асоціації видавців та книгорозповсюдвачів **О. Афонін**.

Про складнощі у взаєминах авторів з деякими видавництвами розповів письменник **Володимир Лис** (Луцьк). Він зауважив, що є видавництва, які приховують реальні тиражі і не розраховуються належним чином з авторами. Голова Благодійного фонду ім. Івана і Юрія Лип **Г. Дольник** звернула увагу присутніх на доволі складні відносини між суб'єктами книговидавництва і владою, видавцями і податківцями, видавцями і споживачами друкованої продукції, між видавцями і авторами. На її переконання, вкрай потрібен семінар за участю авторів, видавців, бібліотекарів, підприємців, податківців, на якому варто детально обговорити питання, що хвилюють сьогодні книговидавців, розповсюдвачів, читацький загал.

На тлі загального падіння тиражів та зменшення кількості назв в Україні присутніх приємно вразив досвід Волинської області, де на розвиток видавничої справи з бюджету нинішнього року було виділено 960 тис. грн. (торік – 660 тис. грн.), а також досягнення у цій сфері Одещини, яка має високі по-

казники за кількістю назв видань (451 назва на травень місяць цього року і 800 назв за підсумками минулого).

За результатами роботи круглого столу було сформовано цілу низку пропозицій, спрямованих на розв'язання проблем книговидавничої галузі країни. Вони зокрема, стосуються: розроблення і затвердження стратегії розвитку книговидання в країні; створення єдиної національної довідково-інформаційної системи книжкового простору України; встановлення соціальних тарифів на рекламу книг вітчизняного виробництва та нормативів на обов'язкове надання електронними та друкованими ЗМІ часу і площ для реклами української книги; розроблення механізмів спеціального (пільгового) режиму кредитування видавничої галузі; прийняття державної цільової програми популяризації вітчизняної видавничої продукції та державної цільової програми підтримки читання; встановлення обов'язкових фіксованих відрахувань із центрального та місцевих бюджетів на закупівлю вітчизняних видань для бібліотек; розроблення і впровадження механізмів державного регулювання розвитку книговидання, удосконалення формування програми випуску соціально значущих видань «Українська книга», збільшення обсягів державного замовлення на ці види видань; підтримки з боку держави видавництв, що перебувають у державній власності; удосконалення законодавства щодо системи обов'язкового примірника документів тощо.

В рамках форуму відбулося понад 10 презентацій книг. З великим інтересом читачі познайомилися з книгою **В. В. Стремядіна** «Три слою времени или Парадокс Эббингауза» («Новий друк», м. Київ); «Словником української мови» (т. 1) («Наукова думка», м. Київ), творчим доробком **М. І. Сенченка** «Парламентаризм – велика брехня нашого часу» (Видавнича компанія «КИТ», м. Київ) та ін.

З нагоди 450-річчя з часу завершення створення Пересопницького Євангелія – визначної рукописної пам'ятки староукраїнської мови та мистецтва XVI ст., одного з перших українських перекладів канонічного тексту четвероєвангелія було організовано книжкову виставку «Зібрання рукописних та друкованих Євангелій у фондах ОННБ ім. М. Горького: до 450-річчя Української Першокниги», презентація якої пройшла за участю офіційних осіб, відомих науковців, релігійних діячів Одеси: начальника управління у справах національностей та релігій Одеської облдержадміністрації **Я. О. Різникової**, настоятельки Свято-Архангело-Михайлівського жіночого монастиря **ігумені Серафими**, професора ОНАХТ **Г. В. Ангелова**, мистецтвознавця

В. В. Савченко, доцента ОНПУ – **В. Л. Левченка**, художниці **Є. Н. Серпіонової** та ін.

Експозицію унікальних та раритетних видань, що є національним надбанням народу України, представила зав. відділу рідкісних видань і рукописів ОННБ ім. М. Горького **В. Райко**. Для оформлення виставкового залу організатори використали унікальні gobелени члена Національної спілки художників України **Є. Серпіонової**, які надавали заходу особливої урочистості.

Значний інтерес викликала виставка видань сучасних грецьких письменників, лауреатів престижних державних та читачьких літературних премій «Грецький літературний Олімп», представлених Одеською філією Грецького фонду культури. Голова Одеської філії Грецького фонду культури **Софроніс Парадісопулос**, вірний своїй місії поширення грецької культури, висловив надію, що у майбутньому книги грецьких авторів будуть перекладені українською і російською мовами.

Для учасників і гостей виставки-форуму було організовано творчу зустріч з письменниками, переможцями Всеукраїнського конкурсу романів, кіносценаріїв та п'єс «Коронація слова» – **Володимиром Лисом і Вікторією Горбуновою**.

Майстер-клас для письменників-початківців провів член Одеської обласної організації Національної спілки письменників України **Володимир Рутківський**.

Одеська обласна організація Національної спілки письменників України презентувала книги **В. Гараніна** «Валентин Мороз: життя і творчість» («Астропринт», Одеса) і **Б. Сушинського** «Сповідь на вершині пізнання: статті, рецензії та огляд мистецьких студій» (Одеса). Відбулася також автограф-сесія викладачів кафедри історії України ОНУ ім. І. І. Мечникова – співавторів монографії «Чорноморська хвиля Української революції: провідники національного руху в Одесі у 1917–1920 рр.» (Одеса, 2011).

Помітною подією на виставці-форумі став конкурс «Краща книга виставки-форуму 2011», в якому взяло участь 29 видавництв. Вони представили 45 видань. Переможцями стали 28 книг 14 видавництв. Серед них: у номінації «Енциклопедичне та довідкове видання» дипломом відзначено ДНВП «Картографія» (Київ) за атлас «Туристичне намисто України»; у номінації «Сучасне літературно-художнє видання» – видавництво «Мистецтво» (м. Київ) за книгу Івана Драча «Криниця для спраглих» та ЗАТ «Українська прес-група» (Київ) за книгу «Екстракт+200» у двох томах за загальною редакцією Л. О. Івшиної; у номінації «Літературозна-

вство» – видавництво «Наукова думка» НАН України (Київ) за книгу М. Г. Жулинського «Нація. Культура. Література: національно-культурні міфи та ідейно-естетичні пошуки української літератури» та ін. Урочиста церемонія нагородження переможців конкурсу відбулася у Благодійному фонді «Медичний центр «Надія, Добро і Добробут» за сприяння Героя України, голови Одеської обласної Ради миру, голови Благодійного фонду «Медичний центр «Надія, Добро і Добробут», почесного громадянина Одеси **В. С. Філіпчука**.

У виїзному святі української книги, яке цього року проходило в районному центрі Одеської області, в смт. Ширяєве, взяло участь 12 видавництв. Вони подарували Ширяївській ЦБС понад 100 прим. книг. ОННБ імені М. Горького передала до її фондів понад 700 прим. різних видань. Для сільських бібліотек району Одеська обласна державна адміністрація виділила 10 тисяч грн., на які було придбано понад 500 прим. книг. Державний комітет телебачення та радіомовлення України подарував бібліотеці с. Жовтневого сучасний комп'ютер. З читачами бібліотеки зустрілися директор Департаменту видавничої справи та поліграфії Державного комітету телебачення та радіомовлення України **О. А. Кононенко**, письменник **Володимир Лис** з Луцька, одеські майстри слова **Микола Палієнко**, **Андрій Євса**. Важливість таких заходів полягає у безпосередньому спілкуванні мешканців віддалених районних центрів з громадськими і державними діячами, письменниками, художниками, видавцями.

Варто відзначити високий рівень організації форуму під керівництвом генерального директора ОННБ імені М. Горького, повного кавалера ордена княгині Ольги, заслуженого працівника культури України **О. Ф. Ботушанської**, чітку злагоджену роботу співробітників бібліотеки, теплу, дружню атмосферу, доброзичливість при проведенні будь-якого заходу. Високою культурою, відчуттям стилю вирізнялися й підготовлені листівки, буклети, інформаційні матеріали, каталог виставки-форуму.

Приємно було дізнатися, що за вагомих внесок у розвиток бібліотечної справи, багаторічну і сумлінну працю, високий професіоналізм та за активну участь у проведенні XII Всеукраїнської виставки-форуму «Українська книга на Одещині» Одеська національна ордена Дружби народів наукова бібліотека імені М. Горького та 9 її працівників було нагороджено Почесними грамотами Міністерства культури України і Центрального комітету профспілки працівників культури України.

Про важливість виставки-форуму для Одеського регіону свідчить його активна відвідуваність меш-

ХРОНІКА НАУКОВИХ ПОДІЙ

канцями міста й області. Загалом урочистості відвідало понад 5 тисяч осіб. Велика увага до форуму була і з боку ЗМІ. Його роботу висвітлювали Одеська обласна державна ТРК, ТРК «Одеса-плюс», газети «Чорноморські новини», «Вечерня Одесса», «Думська площа» та ін.

«Українська книга на Одещині» як некомерційний всеукраїнський виставковий проект, що здійснюється на рівні області, не має аналогів в Ук-

раїні. Тому варто було б цей унікальний досвід поширити на інші регіони, адже в умовах фінансової нестабільності, відсутності коштів на придбання нових видань, проведення книжкових виставок також є важливим каналом поповнення фондів книгозбірень і популяризації читання.

Тетяна Добко,
зав. відділу НБУВ,
канд. іст. наук